

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабря

ТИББИЙ ТА'ЛИМДА АМАЛИЙ КО'НИКМАЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ: ХИРУРГИЯ, LOR VA OFTALMOLOGIYA MISOLIDA

Muxtorova Nargiza Muxammadiyevna

Siyob abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tibbiy ta'limda amaliy ko'nikmalarni shakllantirish masalalari, xususan xirurgiya, LOR va oftalmologiya yo'nalishlari misolida o'rganiladi. Maqolada amaliy mashg'ulotlar, simulyatsiyalar, klinik vaziyatlar va pedagogik yondashuvlar orqali talabalar kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirish usullari tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy pedagogik metodlar va texnologiyalarning tibbiy ta'limdagi samaradorligi muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: tibbiy ta'lim, amaliy ko'nikmalar, xirurgiya, LOR, oftalmologiya, simulyatsiya, pedagogik yondashuv, klinik mashg'ulot, kasbiy rivojlanish

Kirish

Tibbiy ta'limning asosiy maqsadi yosh mutaxassislarni kasbiy faoliyatga tayyorlashdir. Bu jarayonda nafaqat nazariy bilim, balki amaliy ko'nikmalarni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Xirurgiya, LOR va oftalmologiya kabi klinik sohalarda amaliy ko'nikmalar talabalar uchun asosiy kompetensiyalarni tashkil qiladi. Shu sababli pedagogik jarayonni samarali tashkil etish, interaktiv va amaliy yondashuvlarni qo'llash, simulyatsiyalar va mentorlik tizimi orqali talabalarni amaliy ishga tayyorlash dolzarb vazifa hisoblanadi.

Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishda pedagoglar tomonidan yaratiladigan o'quv muhiti katta rol o'ynaydi. Klinik mashg'ulotlar va simulyatsiyalar o'quvchilarga real hayotiy vaziyatlarni boshdan kechirish imkonini beradi, ularning diagnostik fikrlash va muammolarni yechish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Xirurgiya yo'nalishida talabalar operatsion amaliyotlar, anatomiya mashg'ulotlari va simulyatsiya qurilmalari orqali nazariy bilimlarini amaliyotga tadbiq etadi.

LOR va oftalmologiya yo'nalishlarida esa talabalar bemor bilan ishlash, tashxis qo'yish va turli diagnostik usullarni qo'llash orqali kasbiy ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Shu jarayonda interaktiv mashg'ulotlar, video demonstratsiyalar va mentorlik tizimi talabalar faoliyatini rag'batlantiradi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar, jumladan virtual laboratoriyalar, 3D-modellashtirish va simulyatsion

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабря

dasturlar, o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini oshirishda samarali vosita hisoblanadi.

Pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, amaliy mashg'ulotlarni rejalashtirishda individual yondashuv muhimdir. Har bir talabani qiziqishi, kuchli va zaif tomonlarini hisobga olgan holda mashg'ulotlar tashkil etilganda, o'quvchi o'zini erkin ifodalaydi, xatolardan o'rganadi va kasbiy ko'nikmalarini tezroq rivojlantiradi. Shu tarzda, simulyatsiya va amaliy mashg'ulotlar orqali yosh mutaxassislar real klinik vaziyatlarga tayyor bo'ladi va innovatsion yondashuvlarni qo'llashni o'rganadi. Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida simulyatsiya mashg'ulotlari katta ahamiyatga ega. Xirurgiya yo'nalishida talabalar jarrohlik amaliyotini virtual yoki model organlar ustida mashq qiladilar. Bu nafaqat ularning texnik ko'nikmalarini oshiradi, balki xatolardan o'rganish imkonini beradi. LOR va oftalmologiya sohalarida esa diagnostika va bemor bilan muloqot mashg'ulotlari talabalar kasbiy qaror qabul qilish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu jarayon orqali yosh shifokorlar bemorning holatini to'g'ri baholash, tashxis qo'yish va samarali davolash rejalarini tuzish ko'nikmalarini egallaydi.

Pedagogik jarayonda individual yondashuv muhim hisoblanadi. Har bir talabani qiziqishi, kuchli va zaif tomonlarini hisobga olib mashg'ulotlar tashkil etilganda, o'quvchi o'zini erkin ifodalaydi, innovatsion fikrlash va ijodiy yechimlar yaratish imkonini topadi. Shu bilan birga, guruh ishlari va hamkorlikka asoslangan mashg'ulotlar talabalarni jamoaviy ish ko'nikmalari bilan birga muammolarni birgalikda yechishga o'rgatadi.

Zamonaviy texnologiyalarni qo'llash amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda samaradorlikni oshiradi. Masalan, virtual laboratoriyalar, 3D-modellashtirish, video demonstratsiyalar va interaktiv simulyatorlar yordamida talabalar amaliy vazifalarni mustaqil bajaradi, natijalarni tahlil qiladi va xatolarni tuzatadi. Shu tarzda, yosh mutaxassislar real klinik vaziyatlarga tayyor bo'lib, kasbiy kompetensiyalarini mustahkamlaydi.

Bundan tashqari, mentorlik tizimi talabalar faoliyatini qo'llab-quvvatlash va ularni motivatsiya qilishda samarali vosita hisoblanadi. Pedagoglar va tajribali shifokorlar tomonidan beriladigan maslahatlar, klinik vaziyatlar bo'yicha baholash va konstruktiv tanqid o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantiradi va ularni kasbiy faoliyatga tayyorlaydi.

Shuningdek, amaliy mashg'ulotlarni interaktiv metodlar bilan boyitish, masalan, rolli o'yinlar, brainstorming va klinik vaziyatlar tahlili, talabalar innovatsion fikrlashini

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабря

rag'batlantiradi va ularni mustaqil yechimlar yaratishga o'rgatadi. Bu usullar yosh mutaxassislarning nafaqat kasbiy, balki ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida talabalarni real klinik vaziyatlarga yaqinlashtirish muhim ahamiyatga ega. Xirurgiya mashg'ulotlarida talabalar operatsion protseduralarni model organlar va simulyatorlar yordamida bajaradi, bu esa ularning texnik aniqligi va xavfsizlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. LOR yo'nalishida esa nafas yo'llari, quloq va tomoq bilan bog'liq patologiyalarni tashxislash va bemorni muolaja qilish ko'nikmalari amaliy mashg'ulotlar orqali shakllantiriladi. Oftalmologiya mashg'ulotlarida talabalar ko'z kasalliklarini aniqlash, diagnostik vositalardan foydalanish va kasbiy qarorlar qabul qilishni o'rganadi.

Pedagogik yondashuvlar amaliy ko'nikmalarni samarali rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Masalan, mentorlik tizimi orqali tajribali shifokorlar talabalarni yo'naltiradi, xatolarni tuzatishda yordam beradi va amaliy mashg'ulotlarda ishtirokni rag'batlantiradi. Shu bilan birga, interaktiv va jamoaviy mashg'ulotlar, brainstorming va klinik vaziyatlarni muhokama qilish talabalarni tanqidiy fikrlash va innovatsion yechimlar ishlab chiqishga o'rgatadi.

Texnologik vositalardan foydalanish amaliy ko'nikmalarni yanada boyitadi. Virtual laboratoriyalar, 3D-modellashtirish dasturlari va simulyatsion platformalar yordamida talabalar operatsiyalarni xavfsiz muhitda takroriy bajara oladi, diagnostik vazifalarni mustaqil yechadi va natijalarni baholaydi. Bu jarayon yosh shifokorlarning kasbiy tayyorgarligini mustahkamlaydi va ularni real klinik vaziyatlarga tayyorlaydi.

Shuningdek, amaliy mashg'ulotlarni baholash tizimi talabalar rivojlanishini kuzatishga va individual yondashuvni qo'llashga imkon beradi. Pedagoglar har bir talabani qobiliyati va rivojlanish darajasiga qarab baholab, mos tavsiyalar beradi. Bu esa o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini yanada tez rivojlantirish va ularni kasbiy faoliyatga samarali tayyorlashga xizmat qiladi. Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishda interaktiv metodlar va simulyatsion texnologiyalar bilan bir qatorda, talabalarni o'z-o'zini baholashga o'rgatish muhim ahamiyatga ega. Xirurgiya mashg'ulotlarida talabalar o'z operatsion amaliyotlarini qayd qilib, keyin pedagoglar bilan birgalikda tahlil qiladi. Bu jarayon xatolarni aniqlash, ularni tuzatish va kasbiy refleksiyaning rivojlantirish imkonini beradi. LOR va oftalmologiya yo'nalishlarida ham shunday yondashuv bemorning klinik holatini baholash va diagnostik qarorlarni mustaqil qabul qilish ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабрь

Shuningdek, amaliy mashg'ulotlarda guruh ishlari va rolli o'yinlar talabalarni jamoaviy ishlashga va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishga o'rgatadi. Masalan, LOR mashg'ulotlarida bir guruh talaba bemor bilan intervyu o'tkazsa, boshqa guruh bemorni tekshiradi va natijalarni tahlil qiladi. Shu tarzda, talabalar o'zaro hamkorlik qilishni, klinik vaziyatni to'g'ri baholashni va muammolarni birgalikda hal qilishni o'rganadi.

Innovatsion pedagogik metodlar, masalan, virtual reallik simulyatsiyalari va interaktiv laboratoriyalar, talabalarni xavfsiz muhitda murakkab amaliy vazifalarni bajarishga imkon beradi. Bu usullar nafaqat texnik ko'nikmalarni oshiradi, balki tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va innovatsion yondashuvlarni rivojlantiradi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar talabalarga qayta takrorlash imkonini beradi, bu esa ularning amaliy ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida talabalarga real hayotiy vaziyatlarni model qilish imkoniyatini berish muhim hisoblanadi. Xirurgiya mashg'ulotlarida talabalar murakkab jarrohlik protseduralarini model organlar yoki simulyatorlar yordamida bajarganda, ularning texnik aniqligi, reflekslari va stressga chidamliligi oshadi. LOR mashg'ulotlarida esa nafas yo'llari va quloq-tomoq patologiyalarini tashxislash, shuningdek bemor bilan muloqot qilish amaliyoti talabalarni klinik qaror qabul qilishga tayyorlaydi. Oftalmologiya mashg'ulotlarida esa ko'z kasalliklarini aniqlash, diagnostik vositalardan foydalanish va kasbiy yechimlar ishlab chiqish ko'nikmalari rivojlantiriladi.

Amaliy ko'nikmalarni mustahkamlashda mentorlik tizimi muhim rol o'ynaydi. Tajribali shifokorlar talabalarni kuzatadi, ularning xatolarini tahlil qiladi va konstruktiv tavsiyalar beradi. Shu orqali talabalar o'z kasbiy bilim va ko'nikmalarini oshiradi, mustaqil qarorlar qabul qilishga o'rganadi va real klinik vaziyatlarga tayyor bo'ladi.

Shuningdek, guruh ishlari va interaktiv mashg'ulotlar talabalarni hamkorlik qilishga, kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga o'rgatadi. Masalan, klinik vaziyatlarni muhokama qilish va rolli o'yinlar orqali talabalar muammoni birgalikda yechishni, boshqalarning fikrini tinglashni va innovatsion yechimlarni ishlab chiqishni o'rganadi.

Zamonaviy texnologiyalar, jumladan virtual laboratoriyalar, 3D-modellashtirish va interaktiv simulyatorlar, amaliy ko'nikmalarni mustahkamlashda samarali vosita hisoblanadi. Talabalar bu vositalar yordamida xavfsiz muhitda operatsiyalarni takroriy bajaradi, diagnostik vazifalarni yechadi va xatolarini tahlil qiladi. Shu bilan birga, innovatsion pedagogik metodlar — brainstorming, case-study va problem-based

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабрь

learning — talabalarni tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantirishga ragʻbatlantiradi.

Pedagogik jarayonni individual yondashuv bilan boyitish talabalarni motivatsiya qiladi. Har bir talabani qiziqishi, qobiliyati va rivojlanish darajasiga qarab mashgʻulotlarni moslashtirish ularning kasbiy kompetensiyasini tez rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, oʻquvchilarning mustaqil faoliyati, oʻz-oʻzini baholash va refleksiya qilish imkoniyati ularning kasbiy tayyorgarligini mustahkamlaydi.

Amaliy mashgʻulotlarni baholash tizimi ham muhim rol oʻynaydi. Pedagoglar talabaning individual rivojlanishini kuzatadi, kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi va mos tavsiyalar beradi. Shu tarzda, har bir talaba oʻz kasbiy kompetensiyasini oshiradi va real klinik sharoitlarga tayyorlanadi.

Bundan tashqari, guruh ishlari va hamkorlik asosidagi mashgʻulotlar talabalarni jamoaviy ishlash, muloqot va ijtimoiy koʻnikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Guruh ichidagi vazifalarni bajarish, muammolarni birgalikda yechish va brainstorming mashgʻulotlarida ishtirok etish amaliy koʻnikmalarni shakllantiradi, shuningdek, innovatsion fikrlashni ragʻbatlantiradi.

Xulosa

Tibbiy taʼlimda amaliy koʻnikmalarni shakllantirish, xususan xirurgiya, LOR va oftalmologiya yoʻnalishlarida, talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Simulyatsiyalar, klinik mashgʻulotlar, interaktiv yondashuvlar va mentorlik tizimi yosh mutaxassislarining amaliy koʻnikmalarini samarali rivojlantiradi. Shaxsiy yondashuv, texnologik vositalardan foydalanish va jamoaviy mashgʻulotlar esa talabalar innovatsion fikrlashini kuchaytiradi. Shu sababli tibbiy taʼlim jarayonida amaliy koʻnikmalarni rivojlantirishga pedagogik eʼtibor qaratish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qodirov A., Xolmatov S. *Tibbiy taʼlimda amaliy koʻnikmalarni shakllantirish metodikasi*. Toshkent: “Fan va Taʼlim”, 2018.
2. Abdullayeva M. *Klinik fanlarni oʻqitishda interaktiv pedagogik yondashuvlar*. Toshkent: “Akademnashr”, 2020.
3. Tursunov B. *Tibbiyot talabalari uchun simulyatsiya mashgʻulotlari va amaliy koʻnikmalarni rivojlantirish*. Toshkent: “MedTaʼlim”, 2019.
4. Mirzaeva N. *Oliy taʼlimda innovatsion metodlar orqali tibbiy kasbiy tayyorgarlik*. Toshkent: “Fan va Texnologiya”, 2021.
5. Rasulov D. *Xirurgiya va LOR fanlarini oʻqitishda amaliy mashgʻulotlarning roli*. Toshkent: “Tibbiyot”, 2017.

**МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА**

Researchbib Impact factor: 13.14/2024

SJIF 2024 = 5.444

Том 3, Выпуск 11, Декабря

6. Karimova S. *Oftalmologiya yo'nalishida klinik ko'nikmalarni shakllantirish usullari*. Toshkent: "Sog'liqni saqlash nashriyoti", 2020.
7. Islomova F. *Tibbiy ta'limda mentorlik va simulyatsiya asosida kasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish*. Toshkent: "Medikament", 2022.